

INNLEGG FRA NORSK ARKIVRÅD, HØRING I STORTINGETS FAMILIE- OG KULTURKOMITÉ, 6. NOVEMBER 2014

På vegne av Norsk Arkivråd vil jeg takke for muligheten til å komme hit i dag og presentere våre synspunkter på forslaget til budsjett for 2015.

Mitt navn er Marianne Høiklev Tengs, og jeg er leder av styret. Ved siden av meg har jeg Liv Heidi Siljebråten som også sitter i styret.

Norsk Arkivråd er landets største arkivfaglige interesseorganisasjon. Den er åpen for alle som arbeider med eller er interessert i arkiv. Organisasjonen har medlemmer fra alle deler av landet og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor. Vi har cirka 1200 medlemmer som er spesielt interessert i og arbeider med den daglige arkiv- og dokumenthåndteringen i offentlig og privat sektor.

Gode arkiv med både papirmateriale og digitalt skapte dokumenter er en forutsetning for rettssikkerheten for enkeltmennesker. Arkivene sikrer også effektive arbeidsprosesser, bidrar til en åpen forvaltning og gir et helhetlig bilde av Norges historie som samfunn.

Norsk Arkivråd er bekymret for konsekvensene hvis forslaget til budsjett for neste år vedtas. Det er blant annet foreslått et kutt i kapittel 329 til arkivformål. Arkivverket står foran store oppgaver i 2015, og et kutt vil kunne få store ringvirkninger. Regjeringen har store ambisjoner for digitalisering av forvaltningen. Digital kommunikasjon med innbyggerne, næringsliv og i forvaltningen, god datafangst og gode arkiv- og saksbehandlingssystemer i virksomhetene er noe av det som skal til for at digitaliseringen skal lykkes!

Arkivverket har en viktig rolle her. De venter på å få på plass nytt regelverk, de arbeider med å etablere nye standarder og det gjennomføres ressurskrevende piloter. Mulighetene for å få full gevinst av alle de nye etterspurte initiativene reduseres hvis aktivitetsnivået må nedjusteres.

Det var i 2013 avlevert nesten 1000 databaser til arkivverket, og 1/3 av disse ligger fremdeles i kø og venter på å bli vurdert. Vi vet at mange store offentlige databaser ikke engang er plassert i køen. Disse vil kreve mye arbeid av både dem som leverer basene fra seg og i arkivverket som mottaker. Kapasiteten hos arkivverket til å motta og sikre tilgang til materialet til evig tid for alle som har behov for det eller ønsker det er altså svært presset.

Det er i tillegg planer om store offentlige reformer de nærmeste årene. En av dem som vil kreve store ressurser på arkivfeltet er kommunereformen. Vi mener det allerede nå må settes av midler til å forberede dette arbeidet. Alle Norges kommuner har arkiver med utallige databaser og kritisk informasjon, og disse må omstruktureres og ryddes som en følge av reformen. I tillegg til dette ryddearbeidet, må man ikke glemme **arkivdanningen** i den nye kommunen. Det er ikke gitt at man skal gå i gamle spor. Dette er derfor en god anledning til spille på det beste av erfaringer på dette

området. Arkivverket bør gå inn i dette reformarbeidet, men da bør det ikke samtidig kuttes i driftsbudsjettet deres.

I Stortingsmelding nummer 7 om arkiv, som ble behandlet i fjor av familie- og kulturkomiteen, ble det synliggjort mange utfordringer knyttet til sikring av elektronisk dokumentasjon. Det ble gjort et poeng av hvor sentralt det som skjer i arkivdanningen i virksomhetene er for kvaliteten på arkivene.

Et av punktene som var nevnt var at meldingen hadde for smal tilnærming til arkivfeltet og gav liten ansats til nødvendig politikktutvikling. Dette dreier seg spesielt om arkivdanning som Norsk Arkivråd også er opptatt av.

Et av svarene på dette var etableringen av prosjektprogrammet Samdok (samla samfunnsdokumentasjon) i regi av Arkivverket. Her skjer det mye spennende, men kuttet i budsjettet kan sette dette arbeidet tilbake. Offentlig sektor trenger en robust sentral arkivorganisasjon som kan bidra med systemutvikling, utredning og kompetanse på arkivområdet. Dette må gjøres for å sikre for eksempel rettighetsdokumentasjon i skoler, eller data fra sentrale offentlige registre.

I behandlingen av den samme stortingsmeldingen sa en enstemmig komite at arkivloven burde revideres. Den gjeldende loven er 24 år gammel. Det er få områder i samfunnet som har vært gjennom like store endringer som arkivfeltet i årene som har gått. Loven ble vedtatt da det meste av dokumentasjonen var på papir og lite tilgjengelig. Teknologiutviklingen i seg selv tilsier at det er behov for revisjon.

Skal vi lykkes med digitaliseringen, få mer gjenbruk av offentlig informasjon og tilgjengeliggjøring av arkivmateriale, er det helt avgjørende at arkivloven revideres. Arkivloven er tett knyttet til andre lover. Flere av disse er revidert i årene som har gått. Kulturdepartementet sier i budsjettproposisjonen at de vil vurdere å revidere loven for å bedre arkivdanningen og andre arkivprosesser. Vi mener det er helt nødvendig å revidere loven, ikke bare vurdere om det skal gjøres!

Takk for oppmerksomheten!